

INFORMACJA O KONTROLI RYNKU WYROBÓW BUDOWLANYCH W 2013 R.

1. Podstawy prawne

Sprawowanie nadzoru nad rynkiem wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym prowadzenie kontroli wyrobów budowlanych, zostało uregulowane w dwóch ustawach (wraz z aktami wykonawczymi):

- z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych* (Dz. U. Nr 92, poz. 881, z późn. zm.), znowelizowanej obowiązującą od dnia 23 sierpnia 2013 r. ustawą *o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności dostosowującą regulacje dotyczące wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych do wymagań określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającym zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającym dyrektywę Rady 89/106/EWG* (Dz. U. L 88 z 4.4.2011, s. 5),
- z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności* (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935, z późn. zm.) – odpowiednio w zakresie akredytacji, autoryzacji i notyfikacji jednostek uczestniczących w procesie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych oraz kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu i udostępnionych na rynku

oraz w stosowanych bezpośrednio rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady:

- Nr 305/2011 *ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG* - obowiązującego w całości od dnia 1 lipca 2013 r.,
- Nr 764/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym procedury dotyczące stosowania niektórych krajowych przepisów technicznych do produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylającym decyzję nr 3052/95/WE* (Dz. U. L 218 z 13.8.2008, s. 30),
- Nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 339/93* (Dz. U. L 218 z 13.8.2008, s. 21).

System kontroli wyrobów, w części dotyczącej wyrobów budowlanych, tworzą:

- organy nadzoru budowlanego, które zgodnie z przepisem art. 11 ustawy *o wyrobach budowlanych* są organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w zakresie uregulowanym ustawą, a także organami wyspecjalizowanymi w rozumieniu art. 38 ust. 1 ustawy *o systemie oceny zgodności*, tj.:
 - Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego,
 - 16 wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego
- oraz – w zakresie wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim, tj. z oznakowaniem CE – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Prezesem UOKiK), jako organ monitorujący funkcjonowanie systemu kontroli wyrobów (art. 39 ust. 1 ustawy *o systemie oceny zgodności*).

2. Plan kontroli wyrobów na rok 2013

Plan kontroli wyrobów budowlanych na rok 2013 przewidywał:

- przeprowadzenie 1067 planowych kontroli u podmiotów, w tym 183 u producentów i importerów oraz 884 u sprzedawców,
- skontrolowanie 3349 wyrobów budowlanych, w tym 1858 oznakowanych CE, w zakresie ich oznakowania oraz dokumentacji wyrobów w przypadku kontroli u producentów i importerów.

Zgodnie z przyjętym planem, jako priorytetowe podczas kontroli wskazano następujące grupy wyrobów budowlanych:

- wyroby prefabrykowane z betonu zwykłego, lekkiego i z autoklawizowanego betonu komórkowego,
- wyroby do izolacji cieplnej,
- stal zbrojeniowa i sprzężająca do betonu,
- wyroby do wznoszenia murów,
- wyroby do pokryć dachowych,
- złożone systemy i zestawy do izolacji cieplnej z wyprawami tynkarskimi,
- drzwi, okna i wyroby związane,
- membrany,
- cement, wapna budowlane i spoiwa hydrauliczne,
- wyroby podłogowe i posadzkowe,
- urządzenia grzewcze.

Plan uwzględniał również grupy wyrobów wynikające z przeprowadzenia, przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego, rozeznania rynków lokalnych.

3. Wyniki kontroli wyrobów

3.1 Realizacja planu kontroli wyrobów w 2013 roku

W roku 2013 przeprowadzono u podmiotów ogółem 1452 kontrole dotyczące wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym:

- 301 kontroli u producentów i importerów,
- 1151 kontroli u sprzedawców.

Jako kontrole planowe zrealizowano 1113 kontroli (77 % kontroli ogółem), natomiast jako kontrole doraźne przeprowadzono 339 kontroli (tj. 23 % kontroli ogółem), w tym:

- 293 rekontrole,
- 24 kontrole inne, wykonane przede wszystkim w związku z informacjami o nieprawidłowościach występujących na rynku, przekazanymi m.in. przez GUNB i UOKiK,
- 13 kontroli obowiązkowych, o których mowa w art. 30 ust. 4 ustawy o wyrobach budowlanych,
- 9 kontroli dokonanych na wezwanie GINB.

(Załącznik nr 1)

Skontrolowano ogółem 4018 wyrobów budowlanych (3589 – w ramach kontroli planowych i 429 – w ramach kontroli doraźnych), w tym 2653 oznakowanych CE oraz CE i jednocześnie znakiem budowlanym, z czego:

- 554 wyroby u producentów i importerów (14 %),
- 3464 wyroby u sprzedawców (86 %).

Struktura wyrobów, ze względu na ich oznakowanie, sprawdzonych podczas kontroli planowych i doraźnych z wyłączeniem rekontroli (w ogólnej liczbie 3653), przedstawia się następująco:

- 67 % stanowiły wyroby oznakowane CE oraz CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. 2431 skontrolowanych wyrobów, w tym 2351 oznakowanych CE i 80 oznakowanych podwójnie),
- 30 % wyroby oznakowane znakiem budowlanym (tj. 1085 wyrobów),
- 3 % wyroby nieoznakowane (tj. 123 wyroby),
- 0,4 % wyroby jednostkowego zastosowania (tj. 13 wyrobów) oraz
- 0,03 % wyroby wprowadzane legalnie w innym państwie członkowskim UE lub EFTA, nieobjęte zakresem przedmiotowym zharmonizowanych specyfikacji technicznych (tj. 1 wyrób).

Udział skontrolowanych wyrobów budowlanych (bez uwzględnienia rekontroli) wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim, tj. z oznakowaniem CE, był o 31 % wyższy niż przyjęty w planie kontroli.

(Załącznik nr 2)

3.2 Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli wyrobów budowlanych w 2013 r.

Na 4018 wyrobów skontrolowanych w roku 2013, nieprawidłowości i uchybienia stwierdzono w odniesieniu do 1129 wyrobów. Wyłączając z tej grupy wyroby skontrolowane w ramach rekontroli (365) w stosunku do pozostałych 3653 skontrolowanych wyrobów, nieprawidłowości stwierdzono u 1100 wyrobów (tj. u ponad 30 % objętych kontrolami), w tym u:

- 607 wyrobów oznakowanych CE (tj. u 26 % skontrolowanych wyrobów z tej grupy),
- 32 wyrobów oznakowanych CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. u 40 %),
- 335 wyrobów oznakowanych znakiem budowlanym (tj. u 31 %),
- 123 wyrobów nieoznakowanych, a podlegających oznakowaniu (tj. u 100 %),
- 3 wyrobów jednostkowego zastosowania (tj. u 23 %).

Kontrolą oznakowania wyrobu objęto 3639 wyrobów. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości obejmujące 1007 wyrobów (28 %), co dotyczyło:

- braku wymaganego oznakowania – 181 przypadków,
- nielegalnego oznakowania wyrobu – 20 przypadków,
- niewłaściwego oznakowania wyrobu (np. niewłaściwego umieszczenia znaku albo oznaczenia znakiem niezgodnym ze wzorem) – 62 przypadki,
- braku obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu albo towarzyszącej oznakowaniu – 117 przypadków,
- niewłaściwej obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu (np. błędna, niekompletna informacja) – 856 przypadków.

Kontrolą deklaracji zgodności lub właściwości użytkowych objęto 770 wyrobów. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości obejmujące 251 wyrobów (33 %). Dotyczyły one:

- braku deklaracji zgodności / właściwości użytkowych wyrobu – 72 przypadki,
- nieprawidłowej deklaracji zgodności / właściwości użytkowych – 168 przypadków,
- braku specyfikacji technicznej lub wskazania niewłaściwej, nieważnej specyfikacji technicznej – 116 przypadków,
- braku lub niewłaściwie wskazanych właściwości użytkowych powiązanych z odpowiednimi zasadniczymi charakterystykami - 52 przypadki.

Kontrolą dokumentacji technicznej objęto 522 wyroby. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości obejmujące 174 wyroby (33 %). Dotyczyły one:

- braku właściwych badań typu – 86 przypadków,
- braku lub nieprawidłowej zakładowej kontroli produkcji – 75 przypadków,
- braku wymaganego certyfikatu zgodności wyrobu / stałości właściwości użytkowych – 10 przypadków,
- braku wymaganego certyfikatu zakładowej kontroli produkcji / zgodności zakładowej kontroli produkcji – 19 przypadków,
- innych nieprawidłowości dot. dokumentacji wyrobu, oceny zgodności oraz oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych – 40 przypadków.

Ponadto badaniami objęto 41 wyrobów, z których 21 nie spełniało wymagań.

Podczas kontroli najwięcej zastrzeżeń stwierdzono w następujących grupach wyrobów:

- wyroby do wznoszenia murów,
- okna i drzwi i wyroby związane,
- wyroby prefabrykowane z betonu,
- wyroby do izolacji cieplnej,
- rury, zbiorniki i elementy pomocnicze nieprzeznaczone do kontaktu z wodą do spożycia przez ludzi.

Pierwsze cztery grupy wyrobów były wskazane w planie jako priorytety do kontroli.

Wymaga podkreślenia, że w 540 przypadkach producenci dobrowolnie podjęli działania podczas trwania kontroli, skutkujące usunięciem nieprawidłowości lub wycofaniem kwestionowanych wyrobów z obrotu, w 165 przypadkach w okresie po jej zakończeniu a przed wszczęciem postępowania administracyjnego oraz w 281 przypadkach po wszczęciu postępowania, lecz przed wydaniem pierwszego orzeczenia administracyjnego w sprawie.

W 82 przypadkach usunięto nieprawidłowości w wyniku działań naprawczych – już po wydaniu przez organ postanowienia zakazującego dalszego przekazywania określonej partii wyrobu przez sprzedawcę albo nakazującego wstrzymanie wprowadzania do obrotu wyrobu budowlanego albo jego określonej partii, jednocześnie wyznaczającego termin usunięcia określonych nieprawidłowości (na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 1, albo art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o wyrobach budowlanych).

3.3 Badania próbek wyrobów

W 2013 r. kontynuowano poddawanie badaniom kontrolnym próbek wyrobów w celu ustalenia, czy wyrób posiada deklarowane przez producenta właściwości użytkowe (art. 25 ust. 1 ustawy).

Ogółem organy nadzoru budowlanego pobrały do badań próbki 41 wyrobów budowlanych, w tym 35 oznakowanych CE.

Wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego zlecieli przebadanie 26 wyrobów. Natomiast, pobranie 15 próbek wyrobów przez zespoły kontrolne Departamentu Wyrobów Budowlanych GUNB oraz badania laboratoryjne tych próbek zostały przeprowadzone w oparciu o nowe regulacje znowelizowanej ustawy *o wyrobach budowlanych*.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że 21 przebadanych wyrobów nie spełniało wymagań, co skutkowało podjęciem dalszych czynności administracyjnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie płyt styropianowych, okien, cementów oraz budowlanych folii izolacyjnych.

4. Działalność orzecznicza wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego

W 2013 r. organy nadzoru budowlanego, podczas kontroli wyrobów budowlanych wydały ogółem 501 postanowień, które dotyczyły m.in. zabezpieczenia dowodów lub wyrobów, w tym:

- 55 (z których 27 dotyczyło wyrobów ozn. CE) - dokonując zabezpieczenia dowodów na czas niezbędny do realizacji zadań kontroli (art. 22 ust. 1 ustawy),
- 250 (z których 130 dotyczyło wyrobów ozn. CE) - dokonując zabezpieczenia wyrobu budowlanego albo jego określonej partii przed dalszym przekazywaniem, na okres 2 miesięcy (art. 22c ust. 1).

W związku z wynikami kontroli wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego wszczęli ogółem 373 postępowania administracyjne, w wyniku których wydali ogółem 747 orzeczeń administracyjnych (decyzji i postanowień), z czego 325 (44 % wszystkich orzeczeń) dotyczyło wyrobów oznakowanych CE.

Spośród 747 orzeczeń w toku prowadzonych postępowań administracyjnych wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego wydali m.in.:

- 109 postanowień wyznaczających termin usunięcia określonych nieprawidłowości oraz, odpowiednio, zakazujących dalszego przekazywania partii wyrobu przez sprzedawcę, albo nakazujących producentowi lub importerowi wstrzymanie wprowadzania wyrobu lub jego partii do obrotu (w tym 47 orzeczeń dotyczących wyrobów oznakowanych CE),
- 37 decyzji nakazowych i zakazowych, dotyczących wycofania z obrotu wyrobu budowlanego lub jego partii albo zakazu obrotu określona partią wyrobu, skutkujących wpisem do Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych lub rejestru wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami, prowadzonego przez Prezesa UOKiK (w tym 21 decyzji dotyczących wyrobów oznakowanych CE),
- 507 decyzji o umorzeniu postępowania (w tym 225 dotyczące wyrobów oznakowanych CE).

5. Krajowy Wykaz Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych

Do ustawowych obowiązków Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego należy m.in. prowadzenie Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (KWZWB), w którym gromadzone są dane i informacje dotyczące wyrobów budowlanych podlegających oznakowaniu znakiem budowlanym, niezgodnych z wymaganiami określonymi w ustawie *o wyrobach budowlanych*.

W 2013 roku w KWZWB zamieszczono 24 wpisy zakwestionowanych wyrobów budowlanych, które najczęściej dotyczyły następujących wyrobów:

- łączniki do stosowania w betonie i podłóżach murowych,
- wyroby do kanalizacji,
- wyroby podłogowe i posadzkowe,
- złożone systemy i zestawy do izolacji cieplnej z wyprawami tynkarskimi,
- wyroby prefabrykowane z betonu,
- drzwi, okna i wyroby związane.

Usuwanie wpisów z Wykazu jest dokonywane na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego lub z urzędu, w przypadku gdy producent, importer lub sprzedawca udowodni, że wycofał z obrotu wszystkie egzemplarze zakwestionowanego wyrobu budowlanego, lub w przypadku gdy niezgodności zakwestionowanego wyrobu zostały usunięte, nie wcześniej jednak niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzje, na podstawie których dokonano wpisu, stały się ostateczne (art. 15 ust. 3 pkt 1 ustawy). Ponadto wpis może być usunięty w przypadku gdy producent, importer lub sprzedawca zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, nie wcześniej jednak niż po upływie 24 miesięcy od dnia dokonania wpisu (art. 15 ust. 3 pkt 2 ustawy).

W 2013 roku usunięto łącznie 40 wpisów.

6. Podsumowanie i wnioski

Zadania inspekcyjno – kontrolne, zaplanowane na rok 2013, dotyczące kontroli planowych ogółem, zostały wykonane zarówno w odniesieniu do ogólnej liczby przeprowadzonych takich kontroli, jak i liczby skontrolowanych wyrobów budowlanych, z zachowaniem proporcji kontroli u poszczególnych podmiotów.

Przekroczono istotnie wykonanie zadań w zakresie liczby skontrolowanych wyrobów z oznakowaniem CE w stosunku do planu - co wynika ze wzrostu udziału tych wyrobów w rynku wyrobów budowlanych.

Ponownie odnotowano niższy odsetek wyrobów niespełniających wymogów formalnych wśród wyrobów oznakowanych CE, tj. 26% wobec 30% wyrobów nieprawidłowych ogółem.

Na 41 próbek wyrobów budowlanych, pobranych i skierowanych przez organy nadzoru budowlanego do badań laboratoryjnych, 21 z nich nie spełniało wymagań (51 %), co skutkowało podjęciem dalszych czynności administracyjnych.

Należy ponadto podkreślić, że w drugiej połowie 2013 roku weszły w życie znowelizowane przepisy ustawy *o wyrobach budowlanych*, dostosowujące regulacje dotyczące wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych do wymagań określonych w rozporządzeniu Nr 305/2011, obowiązującym w całości od dnia 1 lipca 2013 r. Przepisy ww. aktów wprowadziły istotne zmiany w zasadach wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu.

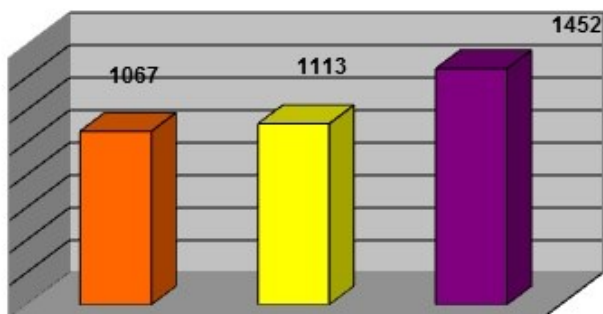
*Opracowanie:
Departament Wyrobów Budowlanych*

Warszawa, kwiecień 2014 r.

Kontrole wyrobów budowlanych

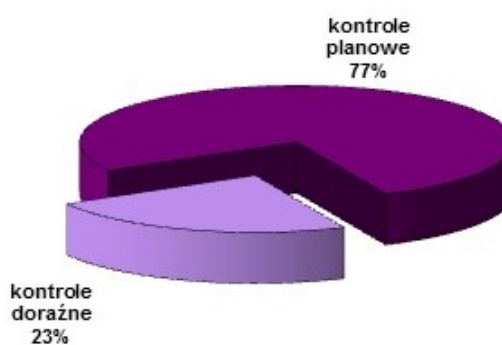
Kontrole u podmiotów

planowane kontrole u podmiotów	1067
wykonanie kontroli planowych	1113
wykonane kontrole u podmiotów ogółem (z rekontrolami)	1452

Struktura kontroli z uwagi na przyczynę ich przeprowadzenia

kontrole planowe	1113
kontrole doraźne	339
w tym:	
na wezwanie GINB	9
na wnioski UOKiK	0
na podstawie art. 30 ust. 4 *	13
rekontrole	293
inne	24

* ustawy o wyrobach budowlanych

Skontrolowane wyroby budowlane

planowane wyroby do skontrolovania

3349

wyroby skontrolowane ogółem, w tym:

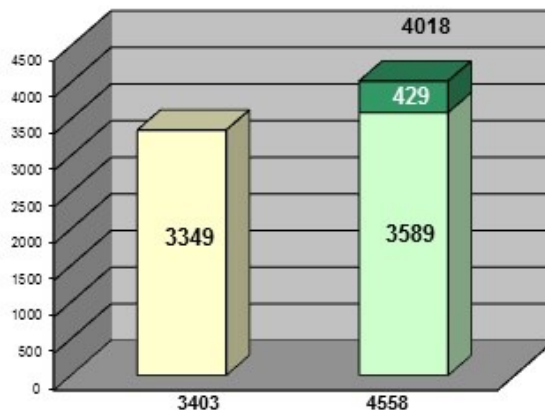
4018

- w toku kontroli planowych

3589

- w toku kontroli doraźnych

429

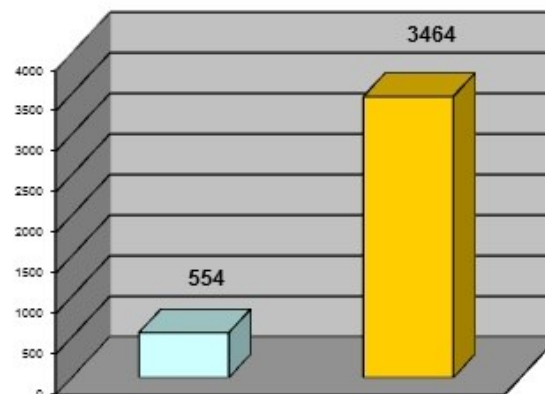
Skontrolowane wyroby:

u producentów i importerów

554

u sprzedawców

3464

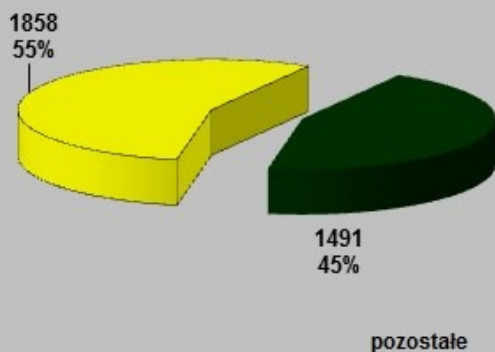

Skontrolowane wyroby wg systemu wprowadzenia wyrobów do obrotu

planowane: ogółem 3 349

wykonane: ogółem 3653
(bez rekontroli)

oznakowane CE

oznakowane CE
(w tym 80 wyrobów
oznakowanych CE i B)

legalnie wprowadzane do
obrotu winnym państwie
członkowskim UE lub EFTA

